

NÉP BARÁTJA.

Pest, május 27-kén 1849.

19. szám.

A ki mint vet, úgy arat.

A szabadság keresztes-háboruja.

Nehéz napokat éltünk már, midőn a hitszegő császári rablók ellen kellett védelmeznünk tüzhelyeinket, — rokoninkat, szóval ezen édes hazát, mellyet ezer évvel ezelőtt ősapáink vérrel szereztek a bűnben ülő népektől, és annyi századon át vérrel védelmezték meg a földünkre törő ázsiai vad népektől, még vadabb német császároktól, kiknek utóbb igája alá juttatott a sors, de melly igát mostanság dicsőségesen leráztuk nyakunkról.

Isten nem akarta, hogy ingyen nyerjük meg a szabadságot, vérrel kívánta megpecsételtetni a szabadság levelét, hogy annál jobban érezzük annak becsét, a mi olly drága vérbe került nekünk.

Kemény próbára tett bennünket a szabadság hatalmas istene. Árulás, hitszegés, vad erő, lázadás szövetkeztek ellenünk, hogy eltörültessek nevünk a földről, ha érdemetlenek volnánk. Sanyarogtunk, bujdosókká lettünk apáink földén, — de küzdöttünk Istenben vetett bizalmunkban, a hazaszeretet óriás erejével, hogy visszaszerezzük a császári rablóktól örökünket, és érdemeseknek mutassuk magunkat a szabadságra. Isten ennyi elszánt akaratot hiába elveszni nem engedett, megáldá fegyvereinket, és a császár híres armadiája futni kénytelenített a magyar honvéd szuronya, és huszáraink csapása elől.

A fölkelő ráczságot levertük, mint gazdák-

hoz illik a hazában, az oláhokat fegyvereink megzabolázzák, és a hitszegő császár seregeit sok nagy ütközetben irtózatosan megdézsmálva, megtörve, országunk határaig kergettük.

Istennek e reánk mért kemény próbáját megálltuk, és méltókká lettünk arra, hogy szabad függetlenségben éljük majd a köztársasági boldogság napjait, mellyeket Isten kezdetben elrendelt vala hivei számára a földön.

Hanem Istennek a magyarral még valami magasabb céljai lehetnek, mert oda mutatnak a jelek, hogy még egy nagy próbára tesz bennünket, a mit az ő malasztjával ki is fogunk állani, mint választott népéhez illik.

És e nagy próba volna az, ha csakugyan reánk uszitaná a császár a muszkát.

Könnyen megtörténhetik, hogy a muszka czár ráveti fejét és betör Magyarországra, levernü a szabadságot, mellytől úgy fél, mint ördög a tömjénytől.

Árvamegye szélein már mutatkoztak muszkák valami kétezeren, és Galliczia felől, mondják, hogy Sáros felé tartanak.

Erdélyből, tudjuk, hogy Bem amugy magyarosan kikergette őket, ez fájhat ő kigyelmőknek, szeretnék is megboszulni, hanem félnek is, mert nagyon érezték, mekkorát üt bandájukon a székelymagyar keze.

Máskor már elmondám, hogy a szabadságnak ellenségei kik szoktak lenni, és itt főhelyen

említettem a muszka czárt, a ki a legnagyobb zsarnok a világon, és eszi a méreg, ha látja, hogy más népek pokolra üzik királyaikat, mitől ő is tart, mert tudja, hogy benne van a sorban.

Hanem épen ezen félelme miatt, hogy megtarthassa szörnyü hatalmát népe fölött, a többi királyokkal és császárokkal frigyét köt arra, hogy ők se engedjék szabadságra kapni népöket, de tüzzel vassal ijeszték el őket a szabadságtól, ha pedig mindez nem használ, forduljanak ő hozzá, van — ugymond — pénze, van annyi katonája, hogy belőlük minden szabadság-hősre jut egy-egy hóhér. Ezért aztán a muszka czárt a többi fejedelmek mintegy nagyapjoknak, tekintik, a kihez alázatosan folyamodni szoktak, ha szorul a kepeczájuk. A fejedelmek czinkos szövetségében ő a haramia-kapitány, a kitől a czimborák szintugy félnek, mint azon utas, kit a zsványok megfosztanak. A muszka czár a szent szabadságnak dühös ellensége, bálvány a rab-szolgaság imádói előtt, eljegyzettje az ördögnek, legbensőbb barátja minden bűnnek, a mi a nép elnyomására eszközt nyujthat kezébe.

Illyen gyönyörűséges tulajdonok mellett nem csoda, ha a mi elesapott királyunk a muszkába szeretett. Tőle kapott ezelőtt egy vagy másfél esztendővel 50 millió forintot kölcsön, hogy a szegény olasz nép szabadságára gyilkos szereket vásárolhasson rajta. Hanem persze, mindezen gyilkos szerei a magyar ellen nem sokat használtak neki, mert biz ezek meglehetősen körmére koppantottak, sőt azt is megmutatták ő császárságának, hogy merre nyílik az ajtó, azaz, istentelenségeiért azt nyerte, hogy elcsaptuk, örökre száműztük minden pereputtyostul.

Képzhetni, hogy midőn ezt meghallotta, mennyire tépte haját a kolyókcászár, és szinte mintha látnám, hogyan futott mámiája ölébe kisírni mérgét. De az ördögi természetü mámi ugyanesak elkezdte vigasztalni, hogy ne félj fiam! ámbár a magyarok elpusztíták seregeidet, Vindisgréczedet, Vident, Jelaesicot és egyéb szolgálóidat rútul megkergették, hogy ezek többé képtelenek megállani a magyar fegyver előtt, azért ne csüggedj, mert a muszka após még

megsegít. Folyamodjál hozzá, hogy vigye a magyarok nyakára kozákjait. Mondd meg neki, hogy adósságot nem fizetheted ki neki, hanem vegye meg ő maga Magyarországon. Magyarországon elég gazdag, katonáirabolhatnak belőle a megnyit tetszik, és hogy még más haszna is legyen hadviselésének, legyilkolhatja a szabadságot zsengejében, hogy az soha többé föl ne emelkedhessék a fejedelmek ijedelmére. — Az ördöggedd eddig is nagy volt a szövetséged, annak frigyében gyujtogattad föl a városokat, falukat, öletted halom a a szabadságot követelő népeket; most add magad utósó hajszálig az ördögnek, ha boldogulni akarsz abban, hogy földi istenképen tiszteltessél, és vasveszszöd alá visszahajhasd a kemény nyaku magyarokat.

És a gonoszsággal totkig lakott fiók császárka engedett mamája förtelmes tanácsának. A muszka czár pedig kapni látszott az alkalmon, ha ugyan mégis meg meri tenni azt, hogy egy szabad néppel kitűzzön, olyan néppel, melly már egy hires armadiát tönkre juttatott fegyverei élével.

A muszka beütése hát ezeknél fogva már várható, mert a kétségbeesett fejedelmek ez utósó eszközt sem hagyják kísérletlenül.

Ha megtörténik a muszkajárás, akkor a mi háborunk egészen más természetet ölt, mint eddig volt. Eddig csak a megtámadott hazát védelmeztük a pártutó ki ály ellen, védelmeztük tüzhelyeink szabadságát; de a muszka hadjárás alatt védelmeznünk kell a szabadságot, az emberiség miatt.

Ezért látszik, hogy Istennek különös nagy ezélj-i vannak velünk, és a derék próbát most kell majd kiállanunk.

A mult századokban a kereszténységet védelmeztük a pogányság ellen, és voltunk erős bástyái a vallásnak.

Most meg a szent szabadságot, az emberi műveltséget kell védelmeznünk, nem csupán magunkert, hanem az egész világért, az Isten dicsőségeért.

Ha a muszka győzni találna, nem egyedül

mi es
a töb

méltá
há b
saért
dénk
ajánd
kell l

sége
váltá
rabsá

ság

hogya
a söl

e há
ez is

mi f
minc
reint
meg
nok
ban
nem

jede
köz

tül
szé
ge
kii
ist
ha

mi esnének a rabság igájába, hanem abba esnének a többi európai népek is.

A muszkával küzdendő harczunk tehát méltán neveztetik a szabadság keresztes háborujának, mert valamint Krisztus vallásaért a pogányok ellen a kereszt jele alatt küzdünk és győztünk, úgy az Isten legnagyobb ajándokáért, a szabadságért, Istennek nevében kell küzdenünk a j zusi kereszt alatt.

Krisztus vallása megszabadítja az emberiséget a pokoltól, a szabadság pedig meg fogja váltani az emberiséget a világi ördögöktől, a rabság szövetségéből.

Ezért keresztes háboru a szabadságé.

Ezért vagyunk mi Istennek választottai, hogy mi küzdhetünk legelső keresztes harczot, a sötétség fejedelmei ellen.

Valamint a Jézus vallása elterjedt, úgy kell e háboruval elterjedni a szabadságnak is, mert ez is a megváltó ajándéka.

Az emberi nem új megváltása tehát most a mi fegyvereink szerencsésjétől függ. Reánk néz minden iga alatt sinlő nép, imádkozik fegyvereink szerencséjéért, mert látják, hogy ők is meg vannak támadva, és pedig a vadság, zsarnokság által miveltségökben és szabadságukban, melyek nélkül már élni sem tudnának, ha nem volna reményök többé.

Reánk néznek a népek, és bátorságot fejedelmeik elkergetésére, a tiszta szabadság, a köztársaság megalapítására, csak fegyvereink

diadalmától nyernek. — És ekkor testvériesen ők is velünk fognak állani egy sorban, midőn csatázunk az Isten neve alatt a szabadságért.

A mult tél alatt majd minden nép kezéből kicsavarták zsarnokaik a fegyvert, csak a miénkben maradt meg olly rettenetesen, hogy most a tavasszal elsápadt győzödelmeinken minden fejedelmi zsarnok. Megrázták diadalmaink az egész világot; mert a szabadság lobogóját magasra emeltük, hogy a népek szívet vegyenek, mint vettek egykor őseik, midőn a kereszt diadala mutatott nekik.

A fejedelmek mind mind megrettenének, ezért akarnák nagyapjukat a muszka czárt reánk uszitani. Megijedt ő kigyelme is, és ha mer, csak kétségbeesése viszi a beütésre, mert nem hiheti, hogy ellenünk győzhessen.

Hadd jöjjön hát a muszka, mi megbirkózunk vele a szabadság keresztes háborujában. És ha jő, huzzátok meg atyámfiai harangjaitokat, imádkozzatok Istenhez a szabadság győzödelmeért.

Ha Isten velünk, ki ellenünk?

Ne féljete, csak Istenben bizzatok. Imádkozzatok, böjtöljétek meg a kormányrendelete szerint junius 6-ik napját, de készüljete is, mert az ellenség vadabb az eddiginél, de általunk azért legyőzetik, mert Isten jelölte ki, hogy a magyar vigye a szabadság keresztes háboruját.

Isten segítségével.

Atádi Vilmos.

K ö n y ö r g é s.

Isten, népek hatalmas istene! Hozzád emeltük szavunkat, midőn az áruló fejedelmi ház először küldé be országunk földre pusztító seregeit, hogy feldulván a jogot és szabadságot, kiirtsanak közülünk minden emberi jót, minden isteni igazat és szentet. És te bennünket meghallgattál, adván ifjaink és férfaink karjába s

keblébe lelkesedést és erőt, miglen megverték s kiűzték hazánkból a szivtelen, a hitszegő király öldöklő, pusztító hadait.

Most újra szined elébe járulunk, igazságnak nagy istene! s gyermeki bizodalommal kérjük le népünkre, országunkra mindenható segélyedet. Megujulai készülnek rajtunk a kísértet keserü

órái. Alig volt a föld népe szabaduló félben a hitszegő királyi ház zsoldosaitól; alig üzte ki azokat hatalmad által támogatott seregünk az ország határai felé, már újabb ellenség, a muszka, fenyeget bennünket, kit az áruló fejedelmi család akar behozni leigáztatásunkra.

Istenünk, fölséges nagyisten, hallgasd meg könyörgésünket!

Vad ellenség készül megrohanni bennünket, mely butaságot, babonát terjeszteni s minden felvilágosodást és miveltséget, melynek fáklya-világát szent fiad, a mi megváltónk, gyújtotta meg az emberek között, kiirtani és örökre eloltani törekedik. Isten, értelemnek s világosság-nak istene, segíts meg bennünket!

Vad ellenség készül megrohanni bennünket, hogy feldulja szentegyházaidat, lerontsa oltáraidat, mellyeket hívő népek emeltek tiszteletre, s dühös vallási türelmetlenséggel támadjon meg és irtson ki mindent, mi a vallásban és hitben az ő rabszolgaságra vezető intézkedéseinek és parancsainak nem hajt fejet. . . Isten, az igaz hit és boldogító keresztény vallás alapítója, segíts meg harczában nemzetünket, melly egyházaid és oltáraid fentartásaért küzd!

Vad ellenség készül megrohanni bennünket, s hozni az ember számára, kit szabaddá teremtettél, rablánczokat, s hozni újra szolgaságot, a réginel százszorta elviselhetlenebbet. . . Isten, szabadság erős istene, legyen áldásod szabadságért villogó fegyvereink felett!

Vad ellenség készül megrohanni bennünket, hogy letiporja a méltóságot és jogokat, mellyek a népet megilletik, hogy kiirtsa közülünk a szabadságot, egyenlőséget és testvériséget, az emberi nem tökélyesedésének föltételeit, s ismét lealacsonyítsa a nép legnagyobb részét, hogy egy kis rész korlátlanul uralkodhassék

felette Isten, ki szereteted legszebb áldásaul adtad a népeknek a szabadságot, egyenlőséget és testvériséget, gyámolítsd gonosz ellenségeink ellen fegyvereinket!

Vad ellenség készül megrohanni bennünket, melynek dézma kell és robot s a lealacsonyító jobbágyság minden egyéb jogtalan szolgálatai, százszorta nagyobb mértékben, mint az volt a habsburgház fejedelmek alatt . . . Isten, ki szent felségedben nem kívánod az emberi arcz véres verejtékének gyümölcsét, hanem jószágodban minden adományodért egy hálafohász-szal megelégedsz, ne engeddrablók és martalócok zsákmányaivá lenni népedet!

Vad ellenség készül megrohanni bennünket, melynek gonosz törekvése, nemcsak hon tenni bennünket boldogtalanokká, elszakítani sziveinket oltárainktól, megfertőzteni nőinket, megszeplősíteni leányainkat, leölni tisztas öregeinket, felmészárolni szeretett kisdedeinket, elrabolni minden vagyonainkat, hanem, célja e vad ellenségnek, rablánczra fűzve magával ragadni ehon népéből minél többet, hogy elvigye magával a rabság legkinosbikába, hol nyögéseire hasogató korbácsütések, panaszaira rablánczainak súlyosbitása a felelet!.. Isten, ki a jóságnak és igazságnak istene vagy, ki a jókat kegyelmeiddel téteztvén, a bünösöknek is kész vagy megbocsátani, ha hozzád folyamodnak, — hallgasd meg fohászunkat, hallgasd meg könyörgésünket! mentsd meg hazánkat e vad ellenségtől, áldd meg, mint eddig megáldád, fegyvereinket győzelemmel, hogy így messze üzven őket hazánknak határaitól, a szelid béke boldogító kebelén áldjuk és magasztaljuk szent nevedet.

Hallgass meg atyánk, mindenható szent istenünk, a te szent fiad a mi urunk Jézus Krisztus által! Amen.

Egy hívő szavaiból.

És láték, szürke sűrű ködön keresztül, mint látnak az emberek, a szürkület órájában, egy pusztát, elhagyott és hideg síkságot.

Közepén a síkságnak emelkedék egy szikla,

mellyről cseppenint feketés víz hullott alá; és a leeső cseppek gyenge és nehezkés zaja, egyetlen egy zaj vala, mit az ember hallhatott.

És hét ösvény vezetett a szikláig, melly előbb

messze elkigyózott a sikságon, és a szikla mellett mindenik menetelénél vala egy, nem tudom miféle nedves, és zölddel bevont kő, melly nedves zöld valami hasonlítot a csuszó mászók nyálkájához.

És ime egyikén az ösvényeknek észrevevék valami árnyékhoz hasonlót, melly halkan mozgott vala; és lassan lassan közelgvén, megkülönböztetém, nem annyira, hogy ember, mint hogy hasonlata az embernek.

És szive tájékán ez emberi alaknak vala egy vérfolt.

És leül vala a nedves és zöldelő köre, és tagjai reszketének, és fejlehajtvá átszorítá magát karjaival, mintha magában egy kis melegséget akarna még visszatartani.

És a többi hat gyaloguton, hat más árnyék érkezék meg egymásután a szikla lábához.

És mindenik közülök dideregvén, és magát karjaival átszorítván, leül vala a nedves és zöldelő köre.

És ők itt valának, némán és meggörbedve terhe alatt egy megfoghatlan szívszorongatásnak.

És az ő hallgatagságuk sokáig tartott vala, hogy mennyi időig, bajos megmondani; mert e sikságon soha fel nem kel a nap: itt nincsen este és reggel, itt csak a lehulló feketés vízcseppek mérnek egy egyhangú, kétes, nehéz, és örökös tartósságot.

És ezt olly borzasztó vala látni, hogy ha Isten meg nem bátorít, nem állom ki ennek látását.

És egy vonagló reszketés után, egy árnyék fölemelvén fejét, hangot hallatott, minő a szél száraz és durva hangja, midőn sirboltokban csontvázak között zúg.

És a szikla viszhangja illy szavakat hozott füleimbe:

Krisztus győzött: legyen átkozott!

És a többi hat árnyék remegett vala, és mind egyszerre fölemelvén fejüket, és mindnyájának azon egy káromlás jött kebléből ki:

Krisztus győzött: átkozott legyen!

És csakhamar nagyobb rángatózás fogta el őket, a köd sűrűbb lön, és az azon szempillantás alatt a feketés víz megszűnt folyni.

És a hét árnyék újra meghajlott, terhe alatt egy titkos szívszorongásnak, és lön ujjalag néma hallgatagság, sokkal hosszabb az elsőnél.

Végül egy közülök, anélkül hogy kövéről felkelt volna, mozdulatlanul és meggörnyedve mondá a többinek:

Igy tehát mindnyájunknak megesett. Mit használtak minden tanácsaink?

És felel egy másik: a hit és a gondolat szét-

tépte a nép lánczait, mellyre fűzve volt; a hit, a vallás és a gondolat szabadították föl a földet.

És mond egy másik: mi el akartuk osztani az embereket, és a mi elnyomásunk egyesíté őket ellenünk.

És így szól egy másik: mi vért ontottunk és e vér visszahullott a mi fejünkre.

És egy másik: Mi elhintettük a megromlás magvát, és az mi bennünk vert gyökeret, és elrágta a mi csontjainkat.

És ismét egy másik: Mi azt hittük, hogy elfojthatjuk a szabadságot, és szabadság fuvalma kiszárítá a mi hatalmunk fáját egész gyökeréig.

Aztán a hetedik árnyék:

Krisztus meggyőzött; átkozott legyen!

És mindnyájan egyszerre felelének:

Krisztus győzött; átkozott legyen!

És láték egy kezet, melly előre haladott; és bemeríté ujjait a feketés vízbe, mellynek lehulló cseppei mutaták az örökké-tartósságot, és megjegyzé a hét árnyék homlokát, és ez nem történt többé soha.

Értsétek meg jól, mikép lesz szabad az ember.

Hogy szabad legyen valaki, szükség, hogy előbb az Istent szeresse; mert ha szeretitek az Istent, akkor az ő akaratát cselekszitek; és az Isten akarata az igazság és testvéri szeretet, mellyek nélkül nincs semmi szabadság.

Midőn valaki erőszak és ravaszság által elveszi azt mi a másé; midőn valaki mást személyében támad meg; midőn valaki mást szabad dologban akadályoz úgy tenni, a mint ő akarja, vagy kényszerít mást úgy tenni, a mint ő nem akarja; midőn valaki megtöri más jogát akármifélekép: mit tesz az? Igazságtalanságot. És az igazságtalanság az, melly megdönti a szabadságot.

Ha mindenki csak magát szereti, ha csak magáról álmodozik, a nélkül hogy segítene másokat, a szegény kénytelen volna gyakran rabolni azt, mi a másé, hogy élhessen és övéit éltesse; a gyenge ellené nyomva az erősebbtől, és az erősebb a még erősebbtől; mindenütt igazságtalanság uralkodnék. Csak a testvéri szeretet az, melly megtartani képes a szabadságot.

Szeressétek Istent mindenek fölött, és felebarátotokat, mint önmagatokat: és akkor a szolgaság eltűnik a föld színéről.

Azonban azok, kik nyernek testvéreik szolgaságából, mindent meg fognak kísérteni, csak hogy meghosszabbítsák azt. Használni fogják erre a szemfényvesztést, csalást és az erőt.

Azt fogják mondani, hogy némellyek önkényes uralkodása és némellyek rabszolgasága Istentől rendeltettek; és hogy zsarnokságukat megtarthassák, nem fognak félni káromolni az isteni gondviselést.

Feleljétek nekik, hogy az ő istenök, a Sátán, ellensége az emberi nemnek, és hogy a ti Isteneitek az, ki meggyőzte a Sátánt.

Ezután föl fogják ellenetek szabadítani a zsoldosokat és bakókat; építeni fognak számtalan fogházakat, hogy becsukjanak oda benneteket; üldözni fognak benneteket tüzzel és vassal; kinozni fognak benneteket, és elöntözik véretek, mint a kutak vizét.

Ha tehát nem vagytok elhatározva harcolni ernyedetlenül, és eltérni mindent, a nélkül, hogy

meggörcbednétek, vagy valaha ellankadnátok, avagy meghódolnátok, — őrizzétek rablánczaitokat, és mondjátok le olly szabadságról, mellyre érdemesek nem vagytok.

A szabadság olyan, minő az Isten országa, szenved erőszakot, és az erőszakosak gyönyörködnek abban.

És az erőszak, melly benneteket a szabadság birtokába helyez, nem olly vad erőszak, minő a tolvajoké, haramiáké, minő az igazságtalanságé, a boszúé, és kegyetlenségé; hanem egy erős, hajthatlan akarat; egy nyugodt, és méltóságos bátorság.

A legszentebb ügy istentelenné változhatik, ha annak fentartására vétek használtatik. Rabszolgából, a vétkes ember, zsarnokká válhatik, de soha sem leend szabad.

Jelenetek a magyar tábori életből.

Lássunk egy pár jelenetet a budai ostromból.

A negyvenhetedik zászlóalj — Zalának ez ép természetű gyermekei — lelkében sok a vallásos érzelem. Pest bombáztatásakor elszörnyülködve kiáltanak föl: „Uristen, hogyan engedheted, hogy ártatlan fegyvertelen nép lödöztessék, és olly virágzó város elrontassék? Hentzit büntetlenül nem hagyhatja az isten!” — Illy érzelmeket ismervé lehet csak megfajteni azon elszánt rohamot, mellyet a fiak tőnek, hogy az istennek büntető eszközei lehessenek a várbelieken. — És ugy lön! Isten őket választá ki, hogy legelsőök érezzék haragjának súlyát az ártatlanok megrontóin.

— Egy százados imigy szólott vitézeihez: „Fiuk, a várba bizonyos hogy bemegyünk. Csata után egy kovás puskát se lássak nálatok.” — És az ütközet végével, midőn sorba álltak a vitézek, mind gyutacsos puskával tisztelgének a százados előtt. — A várbeliektől szerezték.

— A zalai zászlóaljra öt lépésnyiről löttek fön a várban a horvátok. Ezen felbőszülve, midőn reájuk rohantak, a horvát mind térdre esett; egyik hadnagy közelében egy szálás horvát csuszott térdén. „Szurd le” szól a mellette rohanó vitézhez. A fiu magasra emeli fegyverét, hogy keresztül döfje

a horvátot, mit ez látván, rémültében remegve csapja össze kezeit. A vitéz visszavoná a halálos szuronyt, s hadnagyához fordulva: „uram — ugymond — nem tudok megölni illy gyáva embert.”

— Egy házból dühösen lödöztek honvédeinkre, de ezek nem tágitván, a betörött kapun szuronysegezve rohan be egy közhonvéd, egyenesen az udvaron álló tisztnek tartva, kire német nyelven ráival: „le a fegyverrel vagy leszurlak.” A tiszt látván a böszülten közeledőt, ijedtében leejti kardját s pardont kér. Honvédünk fölemeli a kardot, vállát megveregeti a tisztnek, és mosolygva mondja: „Ugy-e, hogy megijedt ön? ne féljen semmit, — itt a szivar, gyujtsunk rá.” Illyen az értelmes szurony!

— Egy ütég tüzérség is fölrendeltetett, hogy ha szükség, a várbeli ágyukat kezeljék az utcai harcban. A mint a tüzemester fön a bástyán sietno legényeivel az ágyukhoz, reá lö egy várbeli katona. Nem találta a golyó, de félrepillantván, látja, hogy másodirányzója — zsidó fiu — csizmájából kihuzza nagy tábori kését, s utána iramlik az udvarba szaladó várbelinek. A tüzemester követi, de mire beért, a várbeli katona már vérében fetrengett. A zsidó fiu szívébe döfte a kést.

Külső országbeli dolgok.

A francziák ugyan megjárták azzal, hogy Napoleon Lajost választották maguknak elnökül. Ez az ember most az egész francia nemzetet meggyalázta egy tettével, bepiszkolta a francziának hadi dicsőségét, a mire a francia olyan kényes büszke szokott lenni, hogy sértőjét nem tűrheti. Ne is tűrje meg. — Hát, hogy a dolgot megértessük, tudni kell, miszerint a rómaiaktól megszökött még tavál a pápa, mivel a nép azt kívánta, hogy vezesse őket a szabadság országa felé. Persze, hogy a nép nem sokat tördött a szökéssel, és egy árva szót sem eresztett biz azért ki, hogy ő pápasága menjen vissza, pedig a pápa mindig azt várta, hogy a nép elüntével kétségbeesett, és alázatosan fog esedezni szent színe előtt, hogy térjen vissza Rómába. Dehogy tette, dehogy tette, hanem inkább arról gondoskodott, hogyan tegye szabadságát biztossá. Kikiáltotta a köztársaságot, és a nép igazi barátjait megbizta a dolgok vitelével. Ez aztán a pápának igen rosszul esett, óbégatni kezdett, összevissza futkozott a fejedelmeknél, hogy segítsenek rajta, ültessék vissza székébe, mellyből megugrott, de mellybe most amugy jószántából menni nem mer, ha csak fegyveresek nem veszik körül, mert — ugymond — a nép föllázadott. Ime, ő se jobb a többi fejedelemmél, mindjárt lázadást lát, ha a nép szabadságot követel. — A pápa sok panaszaira Napoleon Lajos hajolt, a ki pedig nem fejedelem, csak elnöke a francia köztársaságnak, hanem biz ő azért korona után törekszik, csak hogy most már, irt arról szent Dávid, el is hegedülte. Napoleon Lajos hát bevette a pápa szavát, és gondolván, hogy majd Rómában elnyomván a szabadságot, otthon is azt teheti, hogy megkoronáztathassék a pápa által. — Seregeket küldött Róma ellen, ürügyül azt vevén föl, mintha rendet csinálni menne. Minden zsarnok a rendesinálás ürügye alatt irtit háborut a szabadság ellen: pedig kinek mi köze más ország dolgai-

hoz, ki ad arra jogot, hogy más országba menjen rendet csinálni. A rómaiak is ezt mondák neki, és mondák még a francziáknak, miként vetemedhetnek ilyen háborura, melly valóságos testvérgyilkolás, hogy egyik szabad nép a másikat, ki épen az ő nyomdokain jár, legyilkolja, vagy más ösvényre szoritja. — De isten meg is büntette a francziákat ezen testvérelenség miatt. A rómaiak vitézül viselték magukat, és a francziákat kétszer visszaverették rutul. Pedig a francia ugyan kényes ám arra, hogy fegyvere csorbát ne szenvedjen. — Ennek okozóját kérelhetlenül gyűlöli és azért vele egykönnyen ki se békül. Ne is béküljön ki, mert Napoleon Lajos zsarnokságra törekszik, hogy magában Franciaországban, tüzfészkében elnyomja a szabadságot. Ha ez megtörténhetnék, akkor emelnék ám még föl fejeiket a királyi zsarnokok, jaj volna akkor minderrütt a népeknek. Az igazságos Isten ne engedje megtörténni ezt.

A jámbor német szomszédok, — ott ama nagy Németországban, — ferronganak, és az iga lerázásán török fejeiket. Nemzeti gyűlések egyre határozgat, hogy a nép fölgyezertessék és a katonaság esküdjék meg az alkotmányra. Mird ennek a 36-40 fejedelmi zsarnok, a kik a németeken uralkodnak, utját állják, — pedig a nép majd mindenfelé elhatározza népgyűléseiben, hogy a nemzeti gyűlések engedelmessékedni kell. De a katonaság a fejedelmeknek hü gépe a nép legyilkolására, kivált a porosz katonaság minden pillanatban kész arra, hogy a király parancsolatjából, a népet, testvéreit halomra ölje. Hiába, megtetszik, hogy nincs magyar vér hennök. Lám a mi katonáink, nehogy testvéreiket legyilkolni készek lettek volna a király parancsából, hanem inkább odahagyták a hitszegő királyt, hogy az imádott haza szabadságát megvédelmezhessek, a minthogy többi testvéreinkkel egy sorban küzdve meg is védelmezték.

Mi hir a nagy világban?

Budapest, hazánknak szíve, magasan dobog örömében, és olly nyájas arcot mutat, mint a fiatalok, mikor kezöket összeadja a pap. Buda és Pest erőszakkal voltak egyidőre elválasztva, a császári zsisványok lészkelték magukat az egyik testvér

ölébe, s ronták a fiatalabb Pestet, mintha ezer ördög mozgatta volna kezeiket. Hanem derek honvédek szuronnyal piszkálták ki a halatlan kakukfiakat. — A vár bevetelével sok hasznos zsákmány jutott birtokunkra, u. m. 78 ágyu, köztük igen na-

gyok, a mellyek 24 fontos golyókat hordanak nagy meszsire; — nyertünk még számos bombahányót, kész bombákat, tizezer szuronyos puskát, töméntelen kardot, pisztolyt, mikkel egy részét ujonczainknak pompásan elláthatjuk, — kaptunk ezen fölül valami kétezer mázsányi löport, a mi ugyancsak sokáig elég lesz a had folytatásához.

Henczi ez a budai ördög, azon kevés órákban, a mit neki Isten büntetésül engedett sebe után élni, megvallotta, hogy a császártól volt kemény parancsolatja Pest összelődözésére; találtak nála még egy másik rendeletet is, a mellyben meghagyatott a pattantusoknak, hogy Pestet ép az nap, midőn a vár bevételét, újra ágyuzzák tüzes golyókkal: hanem Isten másként intézte a dolgokat, mert mielőtt e pusztítást megint megkezdhették volna, már akkor minden tüzerök vérben fetrengett a magyar fegyverek csapásai alatt. — Henczit ugyancsak mardoshatta lelkiismerete, midőn látta, mint tombol örömeben a honvéd azon bástyák fölött, mellyeket ő bevehetetlennek tartott.

A vár bevételével négyezer fogoly esett kezünkbe az őrségből. A magyar nagylelkűség itt is kitünt, mert ámbár elkeseredtek volt honvédeink a dühös ellenállás miatt, még sem gyilkolták le a kegyelemkoldulókat. Oda ajándékozták nekik hitvány életüket.

Most már megint elmondhatjuk a régi jelszót, hogy „Áll Buda, él még a magyar!” — és pedig sokkal büszkébben mondhatjuk el, mint azelőtt, mikor Buda csak félig meddig volt a mienk, mert akkor benne egy hitszegő császári fajzat uralkodott.

A várostromban elhullottak fölött a héten tartott gyászaldozat Pesten minden vallásuak templomában. A mindenhatót kértük, hogy vegye dicsoültjei közé fiainkat, a kik vértanuságot szenvedtek a szabadságért.

A magukat kitüntetteknek az ostrom utáni napon Görgei rendcsillagokat osztogatott. Több budai polgár is nyert ilyen csillagot, mert ők honvédekkel együtt mászták meg a bástyákat. Ez aztán igazán szép volt.

Görgeit a nemzetgyűlés fényes győzelmeinek jutalmául altábornagygyá nevezte és az első rendű érdemcsillaggal tisztelte meg. Ezen tiszteletet a nemzetgyűlés három tagja hozta meg Gör-

geinek, és a hadseregnek a nemzet háláját kifejezni.

Pünkösöd napján, azaz ma, tartaték népünnep Pesten a bevétel öröme, és méginkább függetlenségünk kinyilatkoztatásának megülésére. — Először is a szabadságtéren felolvastatott a függetlenségi nyilatkozat, és a város főtitkár viselői beszédet tartottak a néphez, mellyben megmagyarázták a függetlenséget. Tengernyi nép hallgatta figyelemmel, és kiálta éljenek Kossuthnak és a nemzetgyűlésnek. Azután minden vallásbeli element saját templomába, hol Istennek hálát adott, hogy megadta érnünk föl szabadulásunknak ünnepét — és hallgatta papja szavát, a ki szinte megmagyarázta mit nyertünk Buda bevétele és függetlenségünk nyilvánítása által. — Délután kezdődött aztán még csak az igazi népünnep. A városligetben komédiásokat, kötél-tánczosokat, fababákat, csepű-evőket lehetett látni ingyen. A kinek a muzsikatetszett — hát az meg tánczolhatott kénye kedve szerint, és pedig legalább is tiz helyen. Vagy ha jobban szerette, csónakra ülhetett, és az egész halastavat szél-tiben hosszában összevedzhetette. Majd innen elmenvén a lóvásárra, — ott látta és izlelhetette még igazán a valódi népies gyönyört. Három iszonyu nagyszarvu ökör forgattatott a tűznél, mellynek kövér husa közprédára bocsájtatott, minden sült ökör mellett két két nagy hordó volt felállítva, tele borral, mellyet az ihatott, a ki hozzá leghamarabb fért. Honvédeink voltak a legügyesebb nyakalók, úgy szopták a jó nedvet, mint Budán a vár bevétele után. Meg is érdemlették az áldomást — Ugyanezen helyen két magas szálfá volt, mellyet a ki megmászott, az ottan csüggő czifra kendőket, zászlókat elvihette magával. Sokan próbálkoztak, de bizony kevésnek sikerült. Egy fára csak ketten tudtak felmászni, a másik fára pedig épen senki sem. Illyen multságoknál mindenütt folyvást szólt a muzsika, és hely volt készítve arra, hogy a kinek kedve duzzan, kényelmesen összeverhesse bokáit. Verték is ám, hanem legtöbben a szédelgős német tánczot lejtették, mert jobban kezük ügyében van. Hiába Pesten még vérre nézve kevés magyar van, hanem azért az érzelem ugyancsak magyaros.

Szerkeszti: **Vas Gereben** (Radákovics József). Szerkesztői szállás: uritezei Orczi-ház a második emeletben. Kiadó hivatal: Magyar Mihály könyvtárnál, a barátok piacán, az egyetemi és kalap-utca sarkán, 410 sz. alatt, hol az előfizetés is elfogadtatik, május elejétől december végeig, vagyis 8 hónapra 8 ezüst huszással, fél évre pedig 5 bankó forinttal.

Szerk.